

ÉRDI IRKA ZSEBKÖNYVEK

SZAVAINK HITELE

Érd, 2014

ÉRDI IRKA ZSEBKÖNYVEK

Sorozatszerkesztő:
Habos László

Borítókép:
Kreischer Nelly

Kiadja a POLY-ART ALAPÍTVÁNY

„Ha mint lehullt levéllel bánhatnék a szóval,
mekkora tűz gyúlna verseimből”

(James Clavell)

Szavaink hitele

(előszó a 2013-as őszi pályázat gyűjteményes
kiadásához)

Van még súlya az adott szónak, a becsületszónak? Vagy mindent elfed már a képmutatás, a hazug ígéretetés, a hitegetés?

A kimondott szó ereje szárnyakat adhat, és porig alázhat – fegyver lehet.

A foghegyről vagy a hetykén odavetett szavakkal (különösen írásban) is bánthatunk, hiszen nem mellékeljük hozzá a kottát, a beszéddallamot, aztán jöhet a magyarázkodás: ne haragudj, nem úgy gondoltam...

„Többet beszél a kezével, mint a szájával” – szellemében mi a fontosabb: a tettek vagy a szavak tartalma?

Felvérteztük-e már agyunkat, lelkünket, vagy a simaszájú beszéddel még mindig el lehet altatni a gyanakvást?

Hiszünk-e még a szavakban, az emberben?

Ugyanazt máshogy értelmezzük: mitől függ? Érzékenységtől, túlzott sértődöttségtől, jellemtől, hangulattól, szituációtól?

Vagy nem fontos, mit mond, csak arra figyeljünk, ki mondja? Csak annak a szavát, véleményét hallgassuk meg, akit becsülünk?

Ha az embert tisztelem, elfogadom, akkor a szava is fontos?

Lekezelő, földbe döngölő szavak – selymesen simogató, elismerő és biztató szavak... Vagy maga az ember ilyen?

Akkor mégis lehet egyenlőségjel az ember és a szava között?

Döntsd el, kedves Olvasó!

Hagyományos őszi pályázatunk kiírása vetette fel az előző kérdéseket.

Érdekesség: a csalódottság, a megalázottság, a kifosztottság érzése szerepelt többségben, nem a szó pozitív hatása, amikor egy kimondott szó zene a fülünknek, és az egekbe emel.

Egyik kedvenc könyvemben Dumbledore professzor azt mondja: „A szó sérülést okoz” – az életben is tapasztalhatjuk, hogy ez mennyire igaz.

Igényesen megírt, színvonalas műveket olvashatunk, melyeken látszik a műgond, a gazdag eszköztár.

A prózaírók megjelenítik, ábrázolják a jellemeket, helyzeteket teremtenek, ahol cselekedtetik a szereplőket. Nem részleteznek feleslegesen, tiszta, világos mondat-szerkesztéssel, a legszükségesebb jelzőkkel fogalmaznak. Élők a párbeszéd, a lélek vívódása hiteles.

A tájleírás helyente valóságos költészet.

Nem meglepő, hogy verskategóriában is hasonlóan ütős művek érkeztek. Egyesek óriási fegyelemmel, önuralommal megszerkesztett keretekben írnak az érzelmek mélységeiről és magasságairól, mások felrúgnak minden szabályt, szimmetriát, és elsodornak, mint a forgószél, miközben mesterien alkalmazzák a legszebb, legértelmesebb költői eszközöket: metaforákat, szinestéziákat és mindenféle stíluselemeket – túllépve az egyszerű rágóimék, a szimpla páros rímeken...

Leginkább akkor tetszik egy költemény, amikor a versben lévő lírai én megérinti az olvasó lelki világát, érzéseit, gondolatait.

Vagy éppen nem találkoznak, valamiért mégis torkon ragad.

Érthető, hogy a klubvezető képtelen kisbetűsen elmondani, mennyire büszke e kötet szerzőire.

Mindre: a fegyelmezettre meg arra, aki megy a maga feje után.

Daróci Lajosné
az Irodalomkedvelők klubjának vezetője

A pályázat díjátadó ünnepségén az Érdi IRKA irodalmi és kulturális folyóiratban bemutatkozó képzőművészek saját alkotásaikkal jutalmazták a legjobb pályaműveket beküldött alkotókat.

Lásd: illusztráció a díjazott pályaművek végén.

A díjazott pályaművek

Fődíj

Habos László: Akkor az a nem,
A nem az nem...

Vers

- I. helyezett Kósa Márta: Szabadság
- II. helyezett Temesi Éva: Válás előtt

Különdíj

Kreischer Kornélia: Elmúlt

Próza

- I. helyezett Novákovics Jánosné: Mindennapok,
és Kovács István: A két palást
- II. helyezett Szabó Krisztina: Tücsök-mese

Habos László

Akkor az a nem...

Akkor az a kegyetlen
nem
amit nekem mondtál
fájóbb volt a halálomnál
ó
az a gyilkos szó
a mindig csodált ajkadról
megölni jött vágyat ó
miért
volt bűn hogy szerettelek
hogy lángra lobbantál lelkemben
hogy hittem lettél nekem teremtve
te
legszebb virága a rétnak
legfényesebb csillagfénye
a végtelen mindenségnek
mondd
miért nem engedted nekem
hogy lábad elé virágszőnyeget tegyek
hogy lehozzak csillagot neked

mondd
miért nem kellett a szerelmem
a füledbe sűgott szép felelet
hogy együtt nincsen lehetetlen
te
örök tavaszt hozó rűgyfakadás
bársonyhargon daloló kismadár
tűzpirosba öltözött rózsaszál
miért
nem kapott a hűségem esélyt
maroknyi jövőt a remény
hogy megtaláljam utam feléd
ó
jőjj s teríts rám halotti leplet
mert e kegyetlen szerelembe
nem
bűn ma belehalnom

A NEM AZ NEM,
avagy a lelkiismeret szavának súlya
(képek egy dezertőr életéből...)

Az első NEM

A lassan felszálló ködfüggöny mögött egy építkezés mozgalmas képei váltak láthatóvá. Az embermagasságig ért téglafal mögött, a gondosan felállványozott állásokon kőművesmesterek és fiatal segédek szorgoskodtak. A méretes malterosláda mellett egy tizennégy éves ifjú legény megfeszített karral felemelte a telimert vödörket, és ügyesen egyensúlyozva felsietett a vékony pallódeszkán. A téglakupac mellé érve letette a vödörket, s letörölte homlokáról a verejtékcseppeket, majd a kezébe vett üres vödörrel könnyedén, füttyörészve nagyokat lépkedve leért a meredek pallón. Gyorsan peregtek a percek, s az eltelt órák alatt egyre emelkedett a téglafal, miközben a halovány délutáni nap szürke felhők mögé bújt. A megszögödör mellett hanyagul felgyűrt ingujjú szőke inasok viccelődtek egymással, miközben lendületes mozdulattal keverték a falazó anyagot.

– Hozzad a masszát, Ludwig! – hallatszott a ma-

gasból a mester kiáltása. Válaszadás helyett az ifjú mosollyal arcán – ahogy megszokták tőle társai – igyekezett a nehéz vödörrel felfelé. A szorgos kezű kőművesek egy majdani iskola osztálytermének falaira rakták a keményre égetett téglákat. Nem volt könnyű kenyérkereset, de zokszó nélkül dolgoztak az ifjak, köztük a szőke hajú fiatalember, aki ágyban fekvő beteg édesanyjára gondolva emelte több százszor a hol teli, hol meg üres vödörket. Közben a szemerkélő esőben a bakancs mélyítette nyomokban pocsolyává duzzadt a lehullott esővíz. A csúszóssá vált pallón óvatosan lépkedtek a legények, egyre fáradtabban mosolygó arccal viccelődtek továbbra is egymással, amikor hirtelen lelassult minden mozdulat, és a kekre nyílt szemek a telek rozogán összetákolt kapuján áthaladó egyenruhás alakok közeledtét figyelték.

– Ludwig Baumann – hangzott egyikük torkán át a kiáltás –, Baumannt keressük, jöjjön ide! – s a három egyenruhás alak megállt a nedves homokkupac előtt. A szőke fiú utasítást váró tekintettel nézett ősz hajú mesterére, aki egy laza fejmozdulattal küldte kedvenc tanítványát az őt kereső emberekhez.

Mindenki jól tudta e szokványos látogatás cél-

ját. Az udvaron szorgoskodó fiatalok közül néhányan szerettek volna hallótávolságon belül maradni, ezért közelebb húzódtak a homokkupachoz. Miután a fiú lesietett az állásról, megállt az őt kereső emberek előtt. Rövid szóváltás végén a három egyenruhás – akik közül kettő talán éppen egyidős lehetett Ludwiggal – elhagyta az építkezés területét. A megszokottnál nagyobb s gyorsabb léptekkel érkezett meg az állásra malteros vödreivel a legény. Hans mester nem nyúlt az eléje helyezett vödörhöz, hiszen a másik is még félig volt a tejfel sűrűségű malterrel.

– Na, mikor méysz, fiam, abba fene nagy Hitlerjugendba? – kérdezte fehér bajusza alól motyogva a mester.

– Nem megyek én! – válaszolta büszkén Ludwig, majd tőle szokatlan lazasággal hozzátette – engem senki se ugráltasson! – A sok mindent látott ősz hajú kőműves hangos sokatmondó hümmögését gyors kézmozdulata követte, s a kiürült vödört tanítványa kezéhez nyújtva szolt:

– Na ugorj, és hozd azt a masszát, te gyerek! – hangzott a derűt teremtő felelet a kőművesmester szájából. A fiú elvette a feléje nyújtott vödört, és a hangosan nevetgélő segéd társai előtt sietős léptekkel haladt a malterosláda felé.

A második NEM

Az oldalába nyilallt kellemetlen fájdalomra ébredt az avarban fekvő férfiú. Kinyitotta szemét, majd hirtelen visszazárta szempilláját, amint a nap szúrását érezte. Hunyorgott néhányat, majd jobb könyökére támaszkodott, s kopott bakancsának orrára helyezte testsúlyát. Törzsét kissé megemelte, miközben bal alkarjával elsöpörte maga alól az avart. Visszaengedte testét, és újfent oldalába nyilallt a kellemetlen érzés. Úgy gondolta, hogy egy fagally fekszik teste alatt. Ismét felemelte törzsét, és tenyerével kereste a fadarabot, de csak kabátja anyagát érezte maga alatt. Hátára feküdt, és akaratlanul is a kabát zsebébe nyúlt. Tenyere megmarkolta a pisztolyt. Idegennek érezte a hűvös vasat, elengedte, és gyorsan kihúzta kézfejét a kabátzsebből. Fejét oldalra fordította, és ránézett alvó bajtársára. Felült, s mint űzött vad, tágra nyílt szemmel körbetekintett. Kurt édesdeden hortyogott, miközben riadt madarak röppentek fel az avarból, s egy távolabbi tölgyfa ágain kerestek menedéket. Ludwig összeráncolt homlokkal figyelte barátját, s egy ideig csendben hallgatta annak monoton hortyogását.

Felemelte fejét, és a magas lombok között a nap

mozgását nézte. Kora délután volt. Hirtelen a monoton hortyogás abbamaradt, s az alvó test átfordult másik oldalára. Ludwig nem szólt barátjára, amiért az elszundikált hosszú örködésében. Hátra fordult, s összekulcsolt tenyérébe süllyesztette fejét. Elgondolkodott. Szeme előtt egy térkép jelent meg. Megpróbálta behatárolni az erdőt az éjszakai menetelésük útiránya szerint. Kurt egyre hangosabb hortyogására egy közeli tölgyfa ágán megbújt madár válaszolt egyenletes csivitelésével. Ludwig gyomrának hangos korgása a csivitelés szüneteltetésére készítette az erdő kicsiny lakóját. A férfi ismét behunyta szemét, s újra gondolataiba merült. Így sikerült elterelnie figyelmét éhségéről. Irányítani akarta gondolatát, de akaratlanul is folytatta bajtársa elképzelt vágyainak előző nap szavakba öntött képeit. A homályból egyre tisztuló álomképben az erdőből kilépve a lankás tarka mező szélén egy szépen rendben tartott tanyát pillantott meg. A léckerítéssel körbezárt szabad világ barátságos vendégháza csalogatta magához a kimerült menekülőt. Az udvaron tyúkok kapirgáltak. Az istállóból tehén bögése hallatszott. Becsukta maga mögött a kertkaput, és megindult a ház ajtaja felé. Az orrának csapódó illatok megszedíteték. Az istállószagot elnyomta a frissen sült kenyér

kellemes illata. A ház mellett terebélyesedő körtefára szerelt hintán lenszőke hajú fiúgyermek hintázott. A körtefa tövében heverészett bozontos bundájú házörző eb felállt, hangosan vakkantott egyet, majd farkát csóválva a hintáról hirtelen leugró kisleány mellé ült. Az ajtóban egy barátságos arcú, terhességének utolsó idejében levő asszony jelent meg. Kellemesen csilingelő francia szavak hagyták el ajkát, s erőteljes kézmozdulata a ház belsejébe invitálta Ludwigit. Az ezernyi finomsággal megterített asztal mögül ölelkezni akaró mozdulattal, széles mosollyal, étellel telt szájjal Kurt lépett elő. Miután örömmel köszöntötték egymást, leültek a megterített asztal mögé. Ludwig hatalmasat harapott a még gőzölgő kenyérbe. Alig nyelte le a falatot, de már egy másik méretes harapást ejtett a kezébe került szárazkolbászból... Ludwig egy óriásit nyelt a szájában összegyűlt nyálából, majd felemelte fejét. Újból korgásnak indult hasára tette jobb kezét, majd egy gyors mozdulattal felült. Kurtra pillantott, aki hangosan szuszogott. Összegömbölyödve aludt, akár egy sündisznó. A dezertőr talpra állt. Tett néhány lépést. Megkerült egy tölgyfát. Bakancsa alatt faágak roppantak. A zörgésre felébredt bajtársa. Ő is talpra állt, és barátja mellé lépett. Álmos arcán

kérdő tekintet jelent meg.

– Éhes vagyok – mondta bágyadt hangon Ludwig.

– Akárcsak én – válaszolt Kurt, majd hozzátette:

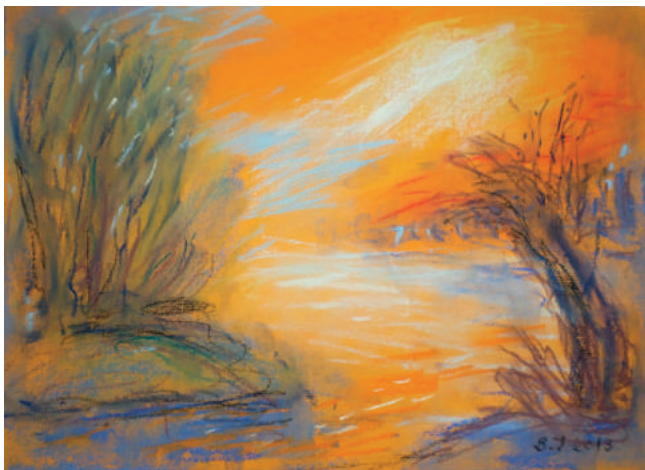
– Talán hajnalra találunk segítő szándékú franciákat, és adnak nekünk egy falat kenyeret.

– Bárcsak úgy lenne, barátom! – tette hozzá a szőke fiatalember. A nap lassan eltűnt a nyugati horizontról. Egyre sötétülő szürke homály telepedt az erdőre. A két menekült kilépett a rejtekhelyet nyújtó erdő sűrűjéből. Egész éjszaka meneteltek. Kietlen mezőkön, megmunkálatlan szántóföldeken haladtak. Ritkán szóltak egymáshoz. Nem tudták, hogy merre visz útjuk. Időnként megálltak. Kurt felnézett a csillagokra, de nem tudott biztos útirányt mutatni barátjának. Ludwig azzal nyugtatta bajtársát, hogy minden bizonnyal már egy ideje francia földön haladnak. A felkelő nap felső íve megjelent a keleti horizonton. Ré-mülten néztek egymásra, majd körbetekintettek. Végeláthatatlan szántófield közepén álltak. A szőke hajú sietőssé vált léptekkel igyekezett, bajtársa fáradt lábaival nehezen haladt mögötte. Ludwig felujjongott, amint egy távolból előtűnő fasort pillantott meg. Felkelt a nap, amikorra elérték az utat. Kurt nagyon elfáradt, s lerogyott a poros út szélére. Ludwig a szekérút közepén maradt, és

hosszasan tekingetett mindkét irányba.

– Talán arra kellene mennünk – mondta északi irányba mutatva.

– Várj egy kicsit, barátom, erőt kell gyűjtenem – válaszolta a fűre rogyott dezertőr. Ludwig megértően nézett társára, majd lekuporodott mellé. Pihentek. Múltak a percek, és a kimerült, éhes, elcsigázott szökevények észre sem vették az úton közelgő biciklis járórt. Az eldőlt kerékpár hangjára riadtak fel. A német nyelven mondott, kézfeltevésre felszólító parancs és a feléjük néző gépfegyvercső látványa talpra ugrasztotta őket. Kurt bajtársa takarásában állt. Jobb kezét gyors mozdulattal a zsebébe dugta. Megmarkolta a pisztolyt, és barátja kezének mozgását figyelte. Az a kéz nem mozdult, nem nyúlt a zsebbe a menekülési lehetőséget kínáló vasért. A tekintetek találkoztak. Némán néztek egymásra. Ludwig keze lassan emelkedni kezdett. Kurt megértette szeretett barátját. Kivette üressé vált jobb kézfejét kabátja zsebéből, és feje fölé emelte mindkét kezét.

Bálint Imre: Fények és színek

Kósa Márta

Szabadság

Zászlók lengenek
nyarat idéző kék egek felé

régi
új
huncutok káromolják
szent
neved

sikolt a lélek

könnyek
sírkeretek
keresztek

apám hangja bennem
éled
anyám hangja belém olvad

szabadság

visszhangozzák a messzi fák

szabadság

létporos világ rikolt

bolond szelekkel kergetőznek
hitező szónokok
adott szavuk
mint könnyű pára úgy lebeg

rátok gondolok
kérges életet szenvedők
temetőkapuban megtorpanók

gyertya lángja meg-megreszket

ötvenhét év múlt
majd egy élet
gyerekszívvél visszaneztek

vérbe
kínba veszett árnyak
elkísérnek
rám vigyáznak

apám
arcod látom
hogy vitted át a halálon
félelmek rejtett sebhelyét
fájdalmak gyötrő gyűrűjét

anyám
aggódó titkos rebbenéssel
vártad az estét
börtönkapu felé induló lépted
bennem remeg

szabadság

szavatok muzsikájában
tisztá létvágy
zenélt

későre jár
vergődő gondolatok
felszakított sebek
tompá fájdalma mélyben sajog
bátran álmodó szívetekre
könnyfátylat borít az éjjel.

Királyné Sándor Edit: Kerámia falitál

Temesi Éva

Válás előtt

Ma korábban megyek iskolába,
mert itthon mától minden olyan más.
Apának éjjel üres volt az ágya,
és Anya úgy sírt, hogy senki se lássa...
és délután is lassan jövök haza.
Hol vagy, Apa?!

S hol az álomszagú puszi, a morgás:
Na mi lesz! Kelj fel, lustaság! Mozgás!
Reggel a TV-t sem kapcsolta be senki,
és úgysincs kedvem a kaját megenni,
a reggelnek nincs Old Spice illata...
Hol vagy, Apa?!

A Pepéhez sincs már semmi kedvem,
ha nem nézed meg, hogy mit is szereltem.
A nagyobb csavarkulcsot sem találom,
amit együtt használtunk a nyáron.
A közös munkát biztos elfeledted,
most hogy kérdezzem meg, hogy hová tetted?

Útszélén a bringát végigcsúsztatom.
Szeretném, ha látnád, hogy már tudom.
De holnapután, ha jössz, nem mesélem,
Mert nem most örülsz velem, s hencegni szégyen.
Bringázok késő estig, nem megyek haza.
Hol vagy, Apa?!

A bioszt is meg kéne beszélni,
bár oly mindegy! Adjon karót a néni:
Mert mért tanuljak? Nekem megfelel.
Tanultál velem? Téged sem érdekel.

Az öcsém ma este zokogva sírt,
Mert hamarabb letetted a mobilt.
S mert meg akarta mutatni a várát,
egész délután keresett, várt rád,
és nem érti, hogy mért nem jössz haza...
Hol vagy, Apa?!

Edzésre viszel, s kérded, hogy mi van?
Semmi, mondom, mert nincsen rá szavam.
Ahol te voltál, ott a semmi van.
Miért vagy mindig a másik szobában?

Anya szép és kedves. Hát nem látod?
Mért kell, hogy legyen egy másik barátod?
Nekünk nem kell! És nem értem, hiába.
És utálok a szagát a Skodába!

Elköltözöl, mondtad, s nem változik semmi.
Talán még többet tudunk együtt lenni.
Azt nem mondtad, ENNYIRE nem leszel.
Hát ne menj el!!

Megbeszéltük, és én meg is értem,
hogyan engem szeretsz – de Anyát miért nem?
Anyu ujján nincsen már a gyűrű.
Visszaadta. Kérlek, add át nekem.
Vigyázok rá, ígérem. Elteszem.
Erős fala van annak a széfnek.
S előveszem, ha vége már a vésznek.
Visszaadom. Legyen tiétek újra.
Ne legyen ilyen üres Anyu ujj.
Amikor végre visszajössz, haza.
Mikor lesz, Apa?!

Tarnócziné Barabás Irén: Ercsi

Kreischer Kornélia

Elmúlt

Múlt már az érzés, vagy megkopott a szó,
s eltűnt, mert mára már hiteltelen lett?
Hogy gondolod, hogy éled meg naponta?
Az álm-szerelem tartalmat vesztett?

Becstelenítettük a legszentebb szót,
tán mert naponta írtuk le: Szeretlek?
Gondolod, felváltottuk aprópénzre?
Hazudtuk csak? Értéktelenül csengett?

Mindketten tudjuk, hogy ez így nem igaz!
Te tudod, azért tetted, hited legyen.
Én tudom, teljesületlen múltunkat,
nem reménytelen jövőnket szerettem.

Ha szerelmünk igaz lenne, kincset érne!
Hagynál mindent, jönnél hozzám, lennél nekem!
Ha a szó igaz lenne, vinnél magadhoz,
vagy tűnnénk oda, hol csak te s én létezem.

Gyávák vagyunk, mint voltunk negyven éve is.
Szerelmünk akkor sem szakított szálakat.

Nem tört törhetetlennek hitt rabláncokat,
azt később az idő tette meg helyettünk,
de szabadon bolyongva mégsem kerestük
eléggé kitartóan a tűnt másikat.

Sorsunk volt, hogy új próbálkozásaink
új s újabb gyümölcsöket érleljenek,
ám célba érni egyik sem jött velünk.
Testünk, lelkünk ma már egyedül remeg.

Megint egymás felé fújt a sors szele.
Útjaink most kereszteződtek újra,
de nyújtott kezeink távolsága nő,
és nem érhetjük el egymást már soha.

Éteren csak a „szeretlek” zörgött át.
Tegnap már az sem érkezett, elmaradt.
Szerelmünk régen céltalan, vágytalan.
Sarkából nem fordít kövült várakat.

Jövők tervtelen, nincs hitünk, erőnk, időnk
újat kezdeni, vagy folytatni, hol szakadt,
csak álmodott, szép, igaznak hitt szavakkal
próbáltuk körülölelni a másikat.

Vincze Jutka: Kék madár

Novákovics Jánosné

Mindennapok

Alig pirkadt. Kint sötét volt, még világítottak az utcai lámpák, amelyeknek sárga fénye beszűrődött a sötétítő függönyön keresztül a szobába. A nagymama már ébren volt, hallotta, ahogy a kakas hajnali riadót kukorékolt, és ahogy egy kismadár a kerti fán elcsicseregte az új napot köszöntő dalát.

Nehézkesen kikecmergett az ágyból. Lassan, totyogva, csendben, hogy zajt ne csapjon, a fürdőszobába ment. Megmosakodott, felöltözött, ezüstösen csillogó haját apró kis kontyba csavarta. Rég érezte ilyen jól magát, és arra gondolt, meglepi a családot, ma ő készíti a reggelit lányának, vejének és két kis unokájának.

Halkan, szinte nesztelenül a konyhába lopódzott, megtöltötte a teafőzőt vízzel, majd a tűzhelyre tette, és meggyújtotta alatta a gázt. A hűtőből tojást és szalonnát vett elő. Tudta, a gyerekek mennyire szeretik a bundáskenyeret, így hát azt készíti a tea mellé. Vejének és lányának pedig szalonnásrántottával kedveskedik. Serényen tett-vett a konyhában, duruzsolt a teavíz, és hamarosan a kanna csőréen fehér gőzpamacskok szállkostak a mennye-

zet felé úgy, mint vonat kéményének a füstje. Egyszeriben fiatalnak érezte magát, nem érezte hetven évének súlyát, lelkének minden nyomasztó bánatát hirtelen elfeledte, mintha valami csintalan öröm, vidámság szállta volna meg. Olyan jókedve kerekedett, hogy szeretett volna hangosan énekelni, de nem tehetette, így csak magában dudorászott. Valami titokzatos erő bújt bele, mintha újjá született volna, most nem volt az a tehetetlen, fáradt öregasszony, a tenni akarás varázslatos hatalma kikököcsentette mindennapi, megszokott életéből. „Jól indul ez a reggel, érzem, szép napom lesz” – gondolta, és kislányosan kuncogott, mint aki valami nagy csínytevést tervez ki.

A serpenyőben már dallamosan sercegett az olaj, éppen a kenyérszeletet akarta a tojásban megforgatni, mikor ásítózva, nagyokat nyújtózkodva lánya jelent meg a konyhában.

– Jaj, mama, mi a fenéért nem alszol még? Minek keltél fel, én a helyedben délig ki sem bújnék az ágyból!

– Csak reggelit akartam... – de lánya felcsattanó hangja nem engedte, hogy befejezze a mondatot.

– Reggelit? – kérdezte ingerülten a lány. – Nem értél volna rá akkor, ha mi már nem vagyunk itthon? Nincs nekem időm arra, hogy kivárjam, míg

elszöszmötölsz itt magadnak! Minden reggelem egy rémálom! Kapkodás, sietés, és még te is itt lábatlankodsz! – és kapkodva kezdett elrámolni az asztalról.

– De én nem... – kezdett volna újra mondanivalójába a mama.

– Ugyan, mama, kérlek, ne nyissunk most erről vitát! – mondta a lány.

A mama nem szólt semmit, szeme elhomályosodott, és sarkában egy könnycsepp jelent meg. Lassan, lesújtva, mint aki mázsás köveket cipel, bevánszorgott a szobájába, és magára csukta az ajtót. Úgy roskadt bele a fotelbe, mint akit elhagyott minden ereje. Merengve ült, fejében hajtották, űzték egymást a gondolatok: „Már hozzászokhatam volna... nem először fordul elő... minek kell kihívnom magam ellen a sorsot...én vagyok a hibás...csak én!” Ült mereven, meg sem moccant, csak a kezében lévő zsebkendőt emelte néha a szeméhez.

Nem tudta, mennyi idő telt el, azt sem tudta, mennyi ideje van egyedül. Arra eszmélt, hogy nagy, néma csend veszi őt körül. Zaklatott lelkére most nem hatott nyugtatóul, nem fonta, nem ölelte körül, mely máskor oly jólesett neki, most nem tudott benne elmerülni, és hagyni, hogy puha karjai-

val elringassa.

Minden erejét össze kellett szednie, hogy felálljon. Imbolyogva, kapaszkodva kiment a kertbe. A nyár eleji nap melegen simogatta meg elgyötört arcát, a virágok mind feléje fordították bársonyos fejecskéjüket, és a pajkos szellő feléje sodorta illatukat. Felnézett az égre, és a lustán gomolygó felhőket figyelte úgy, mint aki keres közöttük valamit vagy valakit.

Egy hirtelen elhatározással elővette a metszőollót, és a leggyönyörűbb, legszínesebb rózsákat levágta, csokrot kötött belőlük. Magára kapta vékony kis kabátkáját, előkereste a kicsi locsolókanonát, és nehezeket, mélyeket sóhajtvá kiballagott a temetőbe párja sírjához.

Elrendezte a rózsákat a vázában, megöntözte a kicsi sírkertet, és mint ki hosszú útról tért meg, elcsigázva leereszkedett a sírkő szélére. Hallgatva figyelte férje sárguló fényképét, majd kibuggyantak könnyei, és el-elcsukló hangon beszélni kezdett:

– Édes öregem, miért is mentél el, miért is hagytál magamra? Már nem vagyok jó semmire, csak teher vagyok mindenki számára... nem élet ez már... Tudom, sietős lett a világ, nem érnek rá az emberek, nincs idő egymásra... a lányunk ma azt

sem vette észre, hogy csak neki próbálok segíteni, helyette akartam reggelit készíteni... és mi lett a vége... - aprót legyintett kezével -, magamnak reggelit? Ugyan már! Nekem elég egy pohár tejezske, hiszen ismersz... hidd el, csak segíteni akartam... csak egy szót szerettem volna hallani... csak anynyit, hogy KÖSZÖNÖM!

És a temető síri csendjében nem hallatszott más, csak a nagymama fájdalmas zokogása.

Fazekas Éva: Raku váza

Kovács István

A két palást

Vasárnap volt, ezerkilencszázhatvan pünkösdi vasárnapja. A délelőtti enyhe levegő alig mozdult, mintha a tavaszi nagy rohanásokban elfáradt szél is pihenni tért volna. Elfeküdt az apró somogyi falvak között, mert ez a nap a pihenés és az alázat napja volt. A templomokhoz vezető járdákon vakító fehér inges, fekete ruhás férfiak, bekötött fejű asszonyok, szépen kimosdatott gyerekek ballagtak zsoldároskönyvvel kezükben most is, mint más vasárnapokon.

Goda Péter tanító nem ment templomba. Pedig az iskola meg a tanítólakás szomszédos volt a református templommal, melynek szószékéről valaha még ő maga is hirdette az igét. Most azonban a méhesben hajladozott, melyet csupán magasra nőtt mogyoróbokrok választottak el a parókia kertjétől. Szeretett a méhekkal babrálni. Hatvan-hetven család dolgozója zsolozsmáztak körülötte, kaptárai szép egyenes vonalban álltak a mogyorófásor mellett. A halk zsongás nyugtatta lelkét, pihentette elméjét, csillapította időről időre felkava-

rodó gondolatait.

Éppen az egyik kaptár tetejét hajtotta le, amikor meghallotta Göndör Kálmán lelkészt. Azt a jellegzetes torokköszörülést, melyet tévedhetetlenül felismert volna ezer közül is, hiszen Kálmánnal közel negyven éve, a teológián együtt töltött évek óta ismerték egymást. Felnézett, és a mogyoróvesszőkön meg méhészsíkok hálóján keresztül is jól látta, amint a pap lehajtott fejjel, elgondolkodva, lassan lépdel a templomajtó felé. Mellén összefont csontos keze alatt a biblia pihent, makulátlan fekete palástjának szárnya lágyan harmonikázva úszott mögötte, majd körülölelte, amikor az épület sarkánál megállva várta a harangszó végét. Belépett aztán a szélesre tárt kétszárnyú ajtón, melyet ilyenkor nyárelőn már nem csuktak be, és elnyelte a templom félhomályából kiáradó orgonaszó. Péter felegyenesedett, letette szerszámain, és mozdulatlanul hallgatta, amint a gyülekezet sokhangú kórusa összesimul az orgona hangjával.

*Jövel, Szentlélek Úristen
Töltsd bé szíveinket éppen...*

A tanító észre sem vette, hogy magában hangtalanul követi az ének szövegét és dallamát. Ám rö-

videsen feleszmélt, zavartan kezébe vette újra a füstölőt, és a következő kaptárhoz lépett, de gondolatai ott maradtak a hűvös templom falai és a múlt emlékei között.

Kilencszázharminchat nyarán, éppen a pünkösöd utáni héten költözött ebbe a kis faluba, hol betöltetlenné vált az egyetlen tanítói szék. Lelkészi hivatásának gyakorlása helyett örömmel végezte az írás-olvasás és az elemi iskola többi tantárgyának oktatását, melyhez ugyancsak a teológián szerzett képesítést. Parókiát nem kapott, így különösen kellemes meglepetésként érte, amikor megtudta, hogy a helyi gyülekezet lelkipásztorá Göndör Kálmán.

Mindketten szelíd, derűs természetű fiatalemberek voltak, s örömmel idézték fel a diákévek közös emlékeit. Péter gyakran vendégeskedett barátjánál, kinek akkor már családja, egyéves kislánya volt. Kálmán nemcsak a vasárnapi ebédekre hívta meg az akkor még egyedülálló tanítót, hanem magától értetődően ajánlotta fel az igehirdetés lehetőségét is. „Csak hogy a palást ne porosodjék”, jegyezte meg ilyenkor mosolyogva, és Péter mindig mély alázattal, megilletődve lépdelt fel a szószék nyi-

korgó lépcsőin. Apja is lelkészként szolgált, s amikor hivatást kellett választani, szóba sem kerülhetett más, mint a Mindenható földi képviselője.

A háború évei – akár az egész országot – mindkét családot megviselték. Akkorra már Péter sem élt magányosan, kék szemű, szőke hajú felesége negyvenháromban leánygyermekkel ajándékozta meg. Ilonka elővigyázatos, okos asszony volt, és amikor az orosz katonák végigjárták a falu házait, férjének zsoltároskönyve, bibliája, palástja már jól elrejtve a padláson lapult. Göndör tiszteletes nem rejtegette hitének bizonyosságait, ezért aztán családjára is szorult a Vörös Hadsereg átvonulása. A parókiát és a templomot feldúlták, Kálmánt magukkal vitték, és csak hetek múltán került haza. Kivételes szerencséjével, bár egyre szűkebb korlátok között gondoskodhatott szeretteiről, folytathatta hivatását, ahol abbahagyatták vele.

Goda Péter életében azonban más szelek kezdtek fújni. Az óvatos fiatalasszony kézbe vette férje lelkét, és a palást meg a biblia nem került elő többé, csak egyetlenegyszer, amikor az asszony elégette őket! Péter, aki csak később szerzett tudomást erről, továbbra is tartotta a barátságot Kál-

mánnal, de a templom küszöbét attól kezdve nem lépte át. Néhány zavaros év után aztán a barátság is kezdett kiüresedni, mert az országban eluralkodó politikai hisztéria azt üvöltötte: „*Aki nincs velünk, az ellenünk van!*” A pap úgy vélekedett, butaság, hisz nem lehet olyan ember, akihez ő elenségként viszonyulna. A tanító viszont megijedt. A kezdeti félelem után azonban megértette, hogy saját és családja biztonságát nem kell feltétlenül féltenie, *elég, ha mindössze színt vált. Feketéről vörösre!*

Most itt a méhesben idáig jutott emlékei felidézésében, mikor az orgona ismét megszólalt, és ez megzavarta őt. Az eltelt tíz év során félelme valóban elmúlt, és csak egyszer éledt újra, négy évvel ezelőtt, azokon a lázas októberi napokon. Addigra a fekete biblia helyett jóval kisebb könyvecskét tartott fiókjában, és ezt hiába rejtegette, a piros szín átvilágított mindenben! A falu puritán lakói mindig tisztelettel és alázattal gondoltak tanítójukra, de 1956. október végének egyik estéjén ökölnyi bazalt szakította be az éppen vacsorázó család ablakát. A lámpát gyorsan eloltották, és sokáig ültek dermedt csendben. Azon az éjjelen nem aludt a tanító, de nem aludt a pap sem, mert Péter családja

félelmében nála kért menedéket.

A rettegés aztán véget ért, és a tanító életébe újabb szín költözött. Az istentisztelet végeztével nem nézegetett már a templomkert felé, hanem ebédelt, és közben szépen vasalt egyenruháján álapodott meg tekintete. Középkék zsávolyzubbony, nadrág, ellenzős sapka, büszke ötágú vörös csilaggal – ezek lógtak a szekrény oldalán, mert estére szolgálatba készült. Ketten voltak munkásőrök a faluban, ő maga meg Burkus Laci, egykori cselédgyerek, kit régen még tanított, és néha eszébe jutott, vajon azóta megtanult-e rendesen írni-olvasni?

Besötétedett már, mikor a buszmegálló mellett felvette őket a teherautó, melynek nyitott platóján nyolcan ültek. Mind ismerték egymást, de a köszönésen kívül szó alig esett. Az autó duruzsolva nyelte a kilométereket, el-elsüllyedve akácillatú völgyek hűvös levegőjében, alig kivilágított falvak maradtak el mögöttük sorra. Később élesen jobbra fordulva lekanyarodtak a főútról, és egy keskeny makadám elvezette őket úti céljukig. **BÁRÁNYOS** – olvasta Péter a táblát a kocsi fénykévéjében, és szíve nagyot dobbant. Ez Kálmán faluja!

Kivilágított tanácsház előtt álltak meg, mint mindig, amikor TSZ-szervezésre mentek.

A tanácselnök – kerek képű, zömök, zsíros kalapú ember – előre indult a kanyargós utcán, s ők kettesével lépkedtek mögötte, nehéz, vasalt árkász csizmájuk súlyosan döngött a téglajárdán. Gumbot és pisztoly volt mindegyiküknél, mert a szép szó ritkán győzte meg a nyakas somogyi parasztembereket, hogy több évtizedes kemény munkával apránként gyarapított vagyonkájuktól *önként* megváljanak. Péter meg Burkus volt az első páros. Szikár, hatvan év körüli férfit kísérték a tanácsházra, hol már előkészítették az agitációt. A helyiségben kopott asztal és egy szék szolgált bútorként, az asztalon papírlap, toll hevert.

Péter közelebb lépve a papírra pillantott. BELÉPÉSI NYILATKOZAT, ezt nyomtatták a tetejére s alatta kézzel kitöltött rubrikák, mindjárt a tetején névvel: Göndör Lajos! A tanítóval fordult egyet a szoba, ám nem volt már visszaút, ha nem teszi meg ő, megteszi más – erre gondolt. A név Kálmán apjáé, akit pedig idekísérték, a pap testvére, Gyula lehetett. Találkozni szerencséjére még nem találkozott velük, de Kálmán elbeszélései alapján ismerte a családot.

– Írd alá! – szólalt meg közben Burkus, és már ütött is.

– Apám a tulajdonos – mondta a férfi visszanyerve egyensúlyát, erre Burkus újra arcul ütötte, vére a mögötte álló Goda vállára fröccsent.

– Magát hogy hívják – kérdezte Péter.

– Göndör Gyula vagyok... elsőszülött fiú.

– Hozza ide az öreget, az elvtárs magával megy.

– Én ugyan nem hozom... nyolcvanöt éves, mit akarnak tőle? – ekkor Goda is megütötte. Göndör az asztalnak tántorult, és Burkus leakasztotta gumibotját...

Addig ütötték, míg ájultan a földre rogyott, s ekkor Goda lihegve azt mondta:

– Elég... most menj az apjáért!

Az alélt embert magára hagyva, Péter kiment az épület elé, mélyeket szippantott a hűvös levegőből, hogy hányingerét csillapítsa, aztán rágyújtott. Burkus hamarosan megérkezett az öreggel, aki meglátva vértől szennyes félájult fiát, szó nélkül, reszkető kézzel aláírta az elébe tolt papírt. Kifelé menet tiszta kék szemével Péter arcába pillantott, és Goda úgy érezte, Kálmán néz rá – ugyanaz a szem, azok az arcvonások –, és megint elfogta az émelygés.

A csapat összesen tíz aláírást gyűjtött be azon a pünkösdi estén, és ez nagyon jó eredménynek számított. Vezetőjük meg is jegyezte, ezért biztosan dicséretet kapnak a járási pártbizottságtól, hisz Bárányos a legkeményebb falvak közé tartozott. Goda magába mélyedve gubbasztott a platón, szó nélkül, csak egy intéssel köszönt el a többiektől, s hajnalig az iskola udvarán álló kispadon üldögélt. Napokig kerülte Kálmánt, ám végül a tiszteletes átjött hozzájuk, s megkérdezte, nem tud-e valamit a bárányosi akcióról. Péter azonban ekkorra jól tudott hazudni már, mind másoknak, mind önmagának, s a lelkész különben sem volt nehéz eset, hisz mélyen hitte, hogy az igazságtétel nem földi ember dolga.

Az évek peregtek, az ország és a falu belefásult a langyos közönybe, a keserűséget betakarta a balagó idő rozsdája, a tanító vétkei javarészt feledésbe merültek, tekintélye is a régi lett, bár nyugdíjas éveit élte már. Ám a sors nem felejtett! Évtized múltán a kis település újra pünkösdot ünnepelt, egy kedves fiatal pár pedig lakodalmat ült, melyre – mint egykori jó tanítványok – meghívták az öreg napjaikat számláló Goda házaspárt is. Az esküvő emitt volt, a lagzi két faluval arrébb, és

a násznép szalagos autókkal, víg dudaszóval vonult végig, épp azon az úton, mely 1960 környékén fegyveres munkásőröket hordott hátán.

A vigadalom kék egét azonban keserves történés festette sötétre! A szomszédos faluban élesen kanyarodó útról lecsúszott a vőlegény násznagyának kocsija! Éppen az, amelyben az öreg tanító és felesége utazott. Az autó a kanyarban álló robusztus kőfeszületnek csapódott, és Ilona asszony számára ez lett a végállomás! Péter gyenge ember volt, de nem buta! Tudta, mi történt, és tudta, miért. Kórházi ágyán fekve sokadszor futott át fején a gondolat, talán mégis kár volt azért a palástért. A magas ablakokon halványan átderengő városi lámpák fénye összekulcsolt kezére vetült, amint sok-sok év után suttogva ismét imádkozni kezdett:

*Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben,
Szenteltessék meg a Te neved...*

Fazekas Éva: Váza

Szabó Krisztina

Tücsök-mese

- Feléééébreedteeeeeem!
- Én is! – kiáltottam befelé a gyerekszobába.
- Mindjárt megyek!
- Vegyél ki a kiságyból, anya!
- Te olyan puszilnivaló vagy!- mondtam kisfiamnak, és élveztem, ahogy a szemembe néz azokkal az álmos, hosszú pilláival. – Gyere, itt a zokni, húzzuk fel!

Leguggoltam hozzá:

- Milyen mintája van ennek a szőnyegnek, még észre sem vettem, mintha sáros lenne. Világoskék bogarak ugrálnak rajta, de hogy került ide ez a sár? Miért is ezt a bogarasat vettük, nem is tudom...milyen jó lenne ott ugrálni közöttük, nem igaz, kisfiam? – mondtam hangosan gondolkodva.
- Anya, vegyél föl, mert úgy fázik a lábam! Jééé, milyen viccesen nézel ki, anya!
- Viccesen? Hogy? Úristen, ez mi? – néztem bele az előttem hirtelen megjelenő pocsolóba. Majd megláttam a tükörképemet.
- Ez lennék én? Egy tücsök képében? – kezem-

ben, vagyis ízelt valamimben fogtam Kistücsi-forma kisfiam.

– Szépek a csápjaid, anya! – nevetett Kistücsi felém.

– Tényleg?! Na, ne! – CSODÁLkozva néztem körbe, hogy hová kerültünk. Aztán rájöttem, hogy nem vagyunk olyan messze az otthonunktól, csak a múzeumkertben. „De hát reggel van, ha jól tudom, a tücskök estefelé mozognak, akkor hogy lehet, hogy most mi, itt, ketten...”

El akartam indulni, de valami hihetetlen nagy erővel meglendültem, és egyenesen az előttünk álló szobornak ugrottam neki, a fejem nagyot koppant. Kicsit megszedülve feküdtem a fűben, hosszú ugrólábaim kitekeredve kalimpáltak az ég felé.

– Jól vagy, Kistücsi? – kérdeztem kisfiamat, aki végig szorosan hozzám bújtt.

– Igen, neked nem fáj, anya?

– Nem, jól vagyok! Jó nagyot ugrottunk, igaz? Csak ezeket a lábakat nem tudom használni – magyarázkodtam, miközben azt éreztem, hogy újra meg akarom próbálni. Mielőtt Kistücsi megszólalhatott volna, nem tudtam parancsolni a lábaimnak, újra meglendültek, és most sikerült. A magasba emelkedtünk. Könnyedén szökdécseltünk a fűben. A reggeli nyári zápor nyomai már csak az úton lát-

szódtak.

– Most fel a padra, anya! – vezényelt Kistücsi – aztán UGORJUNK BELE a nagy pocsolóba a kavicsos út közepére!

– Inkább abba, amelyik nem túl mély, nehogy elmerüljünk. Rendben! Vagyis nem! Nincs rendben! Tudod, hogy pocsolókba nem ugrálunk, mert vizes lesz a cip... , ja... – kaptam észbe –, nincs is cipőnk, akkor most lehet! – azon nyomban bele is pottyantunk a pocsolóba, majd vissza a fűbe. Kistücsi vigyorgott rendesen, már amennyire tücsök képében ez lehetséges.

– Anya, szomjas vagyok!

– Gyere, menjünk be a múzeumba, kérjünk inni, vagyis keressünk innivalót – félúton megtorpan- tam, mert eszembe jutott, hogy jobb lenne indulni hazafelé.

Kiugráltunk a nagykapun a járdára, ahol éppen egy utcaseprő végezte a munkáját. „Huh, ezt most hogyan fogjuk kikerülni. A járdáról nem térhetünk le, mert elütnek a száguldó autók.” Inkább vissza- fordultunk, és ahogy ugrándoztam, egyszer csak rosszul értem földet. Elvesztettem az egyensúlyo- mat, elestünk. Kistücsi kigurult a karomból. Na- gyon megijedtem, utánakaptam, de nem értem el. Ő gurult vissza a múzeumkertbe, és megállt az

egyik pad mellett. Amint sikerült a lábaimra állnom, láttam, hogy két embergyerek közelít, és egy nagy befőttes üveget nyomnak rá Kistücsire. Gyorsan odaszökdeltem a lábuk elé. Szinte könyörögve, hangosan ciripeltem, hogy vegyenek észre, engem is vigyenek el.

– Kistücsi, Kistücsiiii!!! – kiabáltam, és láttam, hogy megállnak, lehajolnak hozzám.

„Akkor most!” – gondoltam magamban, és minden erőmet összeszedve nekiugrottam az üvegnek. A kéz, ami tartotta, egyből elengedte azt. Az üveg kiszabadult, és elkezdett zuhanni lefelé, velem együtt, mert sikerült szorosan rátapadnom, behunytam a szemem. Aztán mégis kinyitottam. Kistücsi engem nézett az üveg belsejéből, úgy, mint az első találkozásunkkor. Hangos csörömpölés közepette értünk földet. Üvegszilánkok heverték körülöttünk, én a hátamon feküdtem, mindenem fájt. Kistücsi a hasamon vidáman ugrált, és vigyorgott rám.

– Anya, már úgy vártalak! Jó, hogy ITT VAGY, anya! – mondta Kistücsi, és nagyon boldog voltam, hogy újra együtt vagyunk, és megúsztuk a dolgot. Annyira elfáradtam, hogy meg sem bírtam mozdulni. Így feküdtünk a fűben, néztük az eget. ES-TELEDETT.

- Mi ez a nagy szörmók!? – kiáltottam fel hirtelen.
- Nézd, anya, egy kutya bácsi!
- Honnan tudod, hogy bácsi? – de nem volt idő a válaszadásra, mert a kutya leheveredett mellém, és az orrával a lábamat szaglászta.
- Nem törtek el, szerencsére – szólt a kutya egykedvűen.
- Igen, tudom mozgatni őket. Te kutya vagy? – kérdeztem, mert hirtelen nem tudtam mit kérdezzek.
- Most éppen igen, ti mióta vagytok ilyenek?
- Ma reggel óta, és te? Hány éves vagy, remélem, nem haragszol, hogy letegeztelek?
- Nem, dehogy is. Én is ma reggel óta vagyok kutya, és egyébként ma van a születésnapom. Ötvenéves lettem.
- Boldog születésnapot!
- Boldog születésnapot! – visszhangzott utánam Kistücsi.
- Te ezt kívántad magadnak születésnapodra? Vagy várjunk csak! Lehet, hogy valami küldetésünk van?! – kiáltottam fel örömmel.
- Anya, mi az a küldetés? Én is inkább kutyaaa akarok lenni! – mérgelődött Kistücsi.
- Ne nevetess, te még hiszel abban, hogy létezik küldetésstudat? Ennél sokkal egyszerűbb az egész!
- felelte a kutya.

– Egyszerűbb? Arra gondolsz, hogy talán te azért lettél kutya, mert sok a kóbor eb a városban, és rá kellene vened őket, hogy ne az árokba piszkítsanak állandóan, mert kész katasztrófa, ha valaki a járdákon lévő lyukakat kikerülve a lábával az árokba téved. Fontos lenne, hogy beszélj velük, térjenek haza a gazdájukhoz, vagy jelöljétek ki egy... – nem tudtam folytatni a világmegváltó eszmefuttatásomat, mert a kutya közbevágott:

– Nem, nem... Én nem a kutyaürülékre gondoltam... Hanem az ébredésre! Reggel történt a változás mindkettőnkél. Ha vágyaidat ébrenszavakba öntöd...

– Az megerősít, felelem, és az álmaid valóra válnak! Értem, és már teljesen éber vagyok... és ki mondom, hogy mit akarok: HAZA akarok menni – sóhajtottam vágyakozva.

– Elvigyelek titeket? Úgy látom, a lábaid orvosi ellátásra szorulnak – morgott az ötvenéves kutya.

– Igazán, és hol kezelik a tücsköket? Te tudod? – kérdeztem nevetve.

– Te tudod? – visszhangzott ismét Kistücsi.

– Azt nem tudom, de ebben a kutyatestben olyan, mintha húsz évet fiatalodtam volna. Olyan gyorsan tudok szaladni, hogy egykettőre hazadoblak titeket. Üljetek fel a hátamra. Majd jó erősen csípj

abba az oldalamba, amerre irányítani akarsz.

– Rendben. Induljunk a gimnázium felé! Várjunk csak, te is hazamész? Meg kellene, hogy fürödj, mert csupa sár vagy!

– Persze, persze - felelte a kutya ismét morogva. Felmásztunk a hátára. Jól megkapaszkodtunk, és elindultunk.

Fazekas Éva: Kerámiatál

További kiemelt pályaművek

Habos László

A szó elszáll, s a szó felszáll...

Rügyfakadáskor
ígéretnek szava szállt,
s beteljesedett.

Azon a napon melegen sütött a Nap, és mindenfelé vidám muzsikaszóval köszöntötték a rügyfakadás ünnepét. A gazda fiára mosolygott, az pedig ősz atyjára, és akkor abban a boldog percben ott a fiú megígérte, hogy majd eleget tesz édesatyja kérésnek.

Gyorsan eltelt a nyár, s már a színpompás levélzöldnyegen lépkedett az ősz.

A Nap útjának vége felé járt, s a tisztességben megőszült gazda kapujában állva napfelkeltétől várt szeretett fiára.

A csendes alkony becsukatta a sarkáig kitárt kaput, s az idős gazda csalódottan indult házának tornáca felé. A fészerhez vezető úton hirtelen sietős léptű alak körvonala veszett a szürkességbe. A gazda felismerte másodszületett fiának járását. A fivér – a tékozló, akit évek óta nem láttak a ház körül – észrevétlen szorgoskodott, s napestére

munkája nyomán megtelt a fészker.

A halovány holdnak fényében az idős gazda szemében örömkönnycsepp csillogott. Sóhajával csalódásának és az oly régen várt örömének hangtalan szavai is a magasba szálltak...

Azon a napon... biz beteljesedett...

Kósa Márta

Tépelődők

Rőt színekbe takarózó
didergő
lélek

múlt napok igézetében

bársonyos
szavaiddal
újra
melegen öltözöm

zizzenő levelek ismétlik a létet
szerelmed éveit
most is köszönöm

jól tudom
fogságod köt téged
mérgező szilánk minden hamis szavad
mivel
szétkiáltod
örökre
örökre
távol tartalak

hisz
álmainkban ott remeg a jóság
gyöngyökbe
rejtett
homokszem valóság
megakad nélküled az életgépezet

minden mi körbevesz hazugság
örvénybe húzó
sikoltó
őrület

darabokra szakadtak
az
évek

kezemhez homokban sodródó
százféle mozaik tapad
melléd térdelve illeszteném a képet

sorsviharunkban
soha többé szét ne hulljanak.

Kreischer Kornélia

Elöttem már....

Elöttem már nincs hitele a szónak.
Becsaptak Mikulás-, Jézuska- mesékkel.
Éránként másnak magyaráztak
egyértelmű történelmi tényeket.
Boldogító igen hazug teher lett.
A zöldséges szép áruról papol,
s zacskómba rothadtat dicsérve tesz.
Politikus égről csillagot hazudik,
gyerek idegent s szülőt is megvezet.
Nyugtató szavai hamisan csengnek,
s dőre vagyok, ha a vigaszt elhiszem.

A szó elvesztette értékét, hitelét.
Kaméleont játszik veled, velem.
Személyenként, helyzetenként más-más.
Értelme, objektivitása értéktelen.
Ma minden szó szubjektív fogalom.
Úgy alakul, hogy csűröm, csavarom.

Kezdetben a szó tárgyat s személyt jelölt.
Tartalma létező volt, kézzel fogható,
egyértelmű, maga volt a való.
Majd a fogalmak is szóruhába bújtak,
de hitelességük már kérdőjelezhető.
Később szálló szavakból írás született,
törvény, minek volt súlya, ereje.
Ám írás szava is több értelmű lett,
személyfüggő, mert úgy is lehetett,
köpönyegforgatónak kiforgatható.
Így veszítette el hitelét a szó.

De író, költő, kinek még van hite, gerince,
s elődök intéseit követve
az igaz szavak mestere,
hirdeti, van még a szavaknak hitele,
és igazat ír, nemcsak a valót.
Elkötelezettségből tiszteli a szót,
mely lelkéből tör magasba, fel,
s mert hiteles, becsülést érdemel.

Móczár Csaba

Harminckilenc

Ő (is) elment, én itt vagyok,
magányos ősz, mit itthagyt!
Siet felém a negyven tél,
hajamba kap a hófehér!
Jelzi az elmúló éveket,
már nem keresek érveket.
Ősz hajam húrjai kitárt
gondolataim pengeti.
S a szél csontkamrába zárt
lelkemet tépi és lengeti.

Novákovics Jánosné

Csalódás

Ó, hányszor hittem hazug szavaknak,
hittem őket, mert hinni akartam,
fejemet, mint strucc, homokba dugtam,
a kétkedés palástját messze hajítottam:

mert örömet véltem benne: csillanót,
fényt, pillangó szárnyán villanót,
zimankós tél után tavaszi illatot,
zenét, lágy és zsongító dallamot,

és tüzet éreztem benne, lángolást,
a kéklő egekig emelő szárnyalást,
láttam tündöklő, színes szivárványt,
s reméltem, hogy nem játszi délibáb.

Szélesre kitártam szívem ablakát,
(mit a bizalmatlanság rég bezárt),
kívántam, ne álom legyen a varázs,
káprázat és megtévesztő látomás.

Ó, én oktondi, balga ember,
ki hiszékenyen még hinni mer,
ki a rosszban is a jót veszi észre,
s szívére hallgat, nem az eszére.

De újra és újra meg kell értenem,
a hazug szónak hinni nem lehet,
méreg van abban, sátáni kacaj,
mi lelkekre ostorként lecsap,

lesújt a porba, gúnyol, megaláz,
olyan leszek, mint a „nebáncsvirág”:
újra felöltöm a kétkedés palástját,
s szorosán bezárom szívem ablakát.

Szabó Imre

Áradó szeretet

Tele van most is szeretettel szívem,
Mert Istentől árad bőséggel rám,
Hogy tovább adjam: Neked, szép Hitvesem,
S ezt ajándékként szólja mindig a szám.

Igaz beszéd legyen, ne üres locsogás,
Ne szennyezze azt be hazug, buta szó,
Hanem legyen mindig édes simogatás,
mely melegít, gazdagít s oly igen jó.

Így kérem az erőt az Úrjézustól,
Így várom repesve az áldásait.
Valóság ez – tudom és érzem is jól,

Szent Szelleme rajtam mindig csak segít.
Benne én föltétlen bízom és hiszek –
A szívemben örömet csak Ő derít.

Szabó Krisztina

Szombat este

Esteledett, ültem a teraszon, és azon gondolkodtam, hogy milyen jó lenne táncolni, most, nyár közepén, szombat este. Az idő is tökéletes! Közben a hajszálaim ide-oda ugrándoztak a vállamon, lábujjaim pedig türelmetlenül doboltak a kövön, nem bírták elviselni, hogy ücsörögve álmodozom. Hirtelen valami megmozdult a felhők között, feltámadt a szél, és hűvös takaróként borított be egészen a mozgékony lábujjakig, oly annyira, hogy a hajam száalai az ég felé meredtek. Majd egy hangos puffanás hallatszott a mellettem elterülő matracon. Minden elcsendesedett. Oldalra néztem, és egy akkora tojás ült a matracom közepén, mint én magam. A tojáshéj itt-ott megrepedezett. „Ez meg mi?” – kiáltottam fel csodálkozva, erre a tojás elkezdett ugrálni, egyre több repedés szaladt körbe rajta, majd kitört a tojáshéj fogságából először két láb, aztán két kar jelent meg. A karok kapálóztak, a lábak rugóztak. Egyszer csak felpattantak, és futásnak eredtek, de nem jutottak messzire, mivel egyenesen a falnak vették az irányt. A falnak ütközve a tojáshéj apró darabokra tört, szétterült a

teraszon.

Már egészen besötétedett, így mindenfelé pici fényes, csillogó tojáshéjdarabok világítottak a holdfényben. A falnak támaszkodva pedig ott állt Ő, egy hófehér tojásban érkezett páncélos lovag, teljes harci díszben felszerelve. Hunyorogva nézett körbe, biztosan sok időt tölthetett a tojás belsejében. Igen ijedt volt a tekintete. Én zavartan mosolyogtam, közben eszembe jutott valami, gyorsan letörtem egy ágat a teraszra belógó diófáról, a zsebemből egy fehér zsebkendőt tűztem rá, és sérényen lobogtatva így szóltam:

– Béke veled, jó uram! – Erre Ő megnyugodott, arca kisimult, a kezét nyújtotta felém. A szomszéd teraszról zene csendült fel ... és akkor... Ő megszólalt:

– Táncolunk, szép hölgy?

Temesi Éva

A szavak ereje

A szavak ereje olyan viszonylagos. Például a hazugságnak nagyon nagy ereje van, ezt lépten-nyomon tapasztaljuk. Pozitív irányban viszont kevés példát tudunk találni, amikor a szavaknak fontos, esetleg megmentő szerepe, ereje van. Rövidnek egyáltalán nem mondható életem során viszont van egy történet, amelyben a szavak ereje döntő volt.

1944 tele. December 25-től voltunk nyolc hétig az óvóhelyen./ (Az ifjabbak kedvéért: ez egy olyan kiépített pincerész volt, ahol elfért a ház harminckét lakója, a mennyezet alá volt támasztva gerendákkal, hogy ránk ne omoljon.)

Bérház volt, háromemeletes a vár alatt. Innen lőtték a várat, minden lövés végigremegett a házson. Mi, gyerekek nagyon féltünk. Kabátban ültünk, többnyire a sötétben, nem volt fűtés, nem volt villany.

Egy gyerek szemében a jó és a rossz nem mindig érthető.

Aki engem nem bánt, akitől Mami nem fél, az jó.
Aki lő ránk, aki hangos és durva, fegyverrel fe-

nyeget, elvesz dolgokat, az a rossz. Aki udvarias, és vizet kér olyan nyelven, amit én is értek, nem lehet rossz.

Aki elfoglal, az ellenség.

Akikkel „hadaink harcban állnak” , mint a rádió mondja, az támad.

Akik lelövik a lovat is, mindenre képesek.

Engem a többiekkel óvóhelyestül, házastul, utcástul, templomostul elfoglalt az ellenség. Jöttek az oroszok, lassan véget ért a lövöldözés, a bombázás.

Budapestre a megengedett tíz nap szabadrablás következett.

Végigrabolták a házakat, aranyat, órát, ékszert akartak zsákmányolni. Ezért a lakók nem mertek a lakásokban aludni. Kevés volt az otthon maradt öreg férfi, és amúgy sem jelentettek volna védelmet. Nappal próbálták a lakásokat az üvegtörmelektől, szeméttől megszabadítani, majd a ház körül járhatóvá tenni a járdákat. Autó úgysem volt. Édesapám a közelben levő elsősegélyhelyen dolgozott, ápolták a sebesült lakosságot. Sokszor szaladt haza.

Ekkor már szórványos volt a rablás, lelőtték, akit elkaptak.

Egyszer egy tisztféle jött, és apámat kereste, a „Fűszer és Csemege” boltunkra hivatkozva italt követelt. El akarta vinni Őt. Az üzlet is romos volt már akkor, a szemben levő ház két emelete ráomlott az elsőre, és a légnyomás benyomta a redőnyt és az ajtót az üzleten.

Miután a felnőttek tudták, hogy nincs már az üzletben semmi ital, az arra járó oroszok megitták, féltek, hogy lelövik Aput. Ezt a félelmet éreztük meg mi, gyerekek (volt benne gyakorlatunk). Ott álltunk körülötte az udvaron.

Odasúgtam a húgomnak, aki tudott parancsra sírni, hogy sírjon gyorsan. Rá is kezdte, göndör hajával, szép kerek arcocskáján csorgó könnyekkel, zokogva kapaszkodott Apuba, és kiabálta: ne! ne! Hároméves volt. A tiszt némi habozás után elment. Én átöleltem a húgomat „Apamentő” felkiáltással. Ezeknek a szavaknak és könnyeknek tényleg volt ereje.

TARTALOM

Előszó (Daróci Lajosné)	3
Díjazott pályaművek:	
Habos László: Akkor az a nem	9
Habos László: A nem az nem	11
Bálint Imre: Fények és színek	19
Kósa Márta: Szabadság	20
Királyné Sándor Edit: Kerámia falitál	23
Temesi Éva: Válás előtt	24
Tarnócziné Barabás Irén: Ercsi	27
Kreischer Kornélia: Elmúlt	28
Vincze Jutka: Kék madár	30
Novákovics Jánosné: Mindennapok	31
Fazekas Éva: Raku váza	36
Kovács István: A két palást	37
Fazekas Éva: Váza	47
Szabó Krisztina: Tücsök-mese	48
Fazekas Éva: Kerémiatál	55
További kiemelt pályaművek:	
Habos László: A szó elszáll, s a szó felszáll... ..	57
Kósa Márta: Tépelődők	59
Kreischer Kornélia: Előttem már... ..	61
Móczár Csaba: Harminckilenc	63
Novákovics Jánosné: Csalódás	64
Szabó Imre: Áradó szeretet	66

Szabó Krisztina: Szombat este	67
Temesi Éva: A szavak ereje	69

Szöveggondozás - lektorálás:
Daróci Lajosné

Hátlapon:
Kreischer Kornélia verséből

ISSN: 2063-7039

Nyomda: Progresso Print Kft.